



**Република Србија**  
**АПЕЛАЦИОНИ**  
**СУД У БЕОГРАДУ**  
**Гж 2990/23**  
**28.9.2023. године**  
**Београд**

**У ИМЕ НАРОДА**

**АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ**, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милорад Ђукић, адвокат из Београда, Панчићева бр. 2, против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Иван Ранитовић, адвокат из Београда, Рисанска бр. 2, П.П. 532, 11000 Београд, ВВа из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Милош С. Илинчић, адвокат из Београда, ул. Годоминска бр. 82/1, као правних следбеника сада пок. ДД, ради дуга, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 4509/18 од 21.03.2019. године, након расправе одржане пред другостепеним судом дана 28.09.2023. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**УКИДА СЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 4509/18 од 21.03.2019. године.

**ОБАВЕЗУЈУ СЕ** тужени ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., као правни следбеници пок. ДД, да тужиоцу АА из ... на име дуга солидарно исплате износ од 51.129,20 евра са каматом почев од 01.01.2002. године по стопи коју пословне банке у Београду плаћају на средства по виђењу исказана у еврима па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

**ОБАВЕЗУЈУ СЕ** тужени ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., као правни следбеници пок. ДД, да тужиоцу АА из ... на име трошкова поступка солидарно исплате износ од 335.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

**ОСЛОБАЂА СЕ** тужилац од плаћања судских такси у овом поступку.

**Образложење**

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да суд обавезе туженог ДД да тужиоцу на име дуга исплати износ од 51.129,20 евра, са законском затезном каматом почев од 01.01.2002. године по стопи коју пословне банке у Београду плаћају на средства по виђењу

исказано у еврима, па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка, као и предлог за ослобађање од плаћања судских такси.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужилац побијајући је у целости, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је на нејавној седници већа одржаној дана 14.06.2023. године оценио да је сагласно одредби члана 383 став 4 Закона о парничном поступку потребно заказати расправу пред другостепеним судом јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а приликом доношења побијане пресуде учињена је битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 9 ЗПП, на коју повреду овај суд пази по службеној дужности. Наиме, чланом 74 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да странка у поступку може бити свако физичко и правно лице. Према томе, странке су лица чији се спор решава у парничном поступку и оне морају постојати као такве, па се парнични поступак не може водити по тужби против лица које не постоји. Тужени ДД (у односу на кога је донета побијана пресуда) преминуо је дана 15.6.2017. године, због чега је спис предмета и враћен првостепеном суду који суд је решењем П 4509/18 од 28.11.2019. године прекинуо поступак због смрти туженог, да би правноснажним решењем П 4509/18 од 7.3.2022. године поступак настављен у овој правној ствари у односу на његове правне следбенике, сада тужене. У смислу свега наведеног и наведених законских одредаба тужени у односу на кога је донета пресуда не може бити странка у поступку, јер исти у време доношења првостепене одлуке није био жив.

На одржаној расправи другостепени суд је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом, читањем исправа и записника о извођењу доказа о саслушању сведока и парничних странака и након њихове оцене у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку утврдио чињенично стање.

Тужилац је сада покојном ДД у јулу 1991. године (са којим се познаје од осамдесетих година прошлог века) предао износ од 100.000,00 немачких марака ради улагања пок. ДД у реновирање породичне зграде која се налази у улици ... у ... Изјавом која је лично потписана од стране ДД и оверена пред Првим општинским судом у Београду под Ов.бр. 2092/95 од 22.02.1995. године исти је изјавио да је од АА из ... на зајам примио износ од 100.000 ДЕМ у јулу 1991. године и да се обавезује да ће дуг вратити најкасније приликом продаје куће у ул. ... Пуномоћјем, које је потписано од стране пок. ДД и оверено пред Петим општинским судом у Београду под П1 Ов.бр. 171/95 дана 05.02.1995. године, ДД је овластио тужиоца да у његово име може предузети све потребне радње у вези продаје његовог сувласничког дела куће у улици ... у ..., уписане у ЗКУЛ ... КО ..., на кат.парц. ..., и то део у високом партеру који се састоји од једног ходника, седам соба, једне кухиње, једног купатила са вц-ом, укупне површине 160 квм, што износи 1/3 делова предметне непокретности. Пуномоћјем је исти овлашћен да у његово име може нудити непокретност на продају, потписати купопродајни уговор у својству продавца дати купцу сагласност за укњижбу.

Предметну кућу покојни ДД је продао 1995. године, али позајмљени новац није вратио тужиоцу. Иако су тужилац и пок. ДД подносили кривичне пријаве поводом ове позајмице, кривични поступак није вођен. Правноснажним решењем јавног бележника ... О 4738/19, Упп: 344-19 од 28.09.2021. године утврђено је да заоставштину пок. ДД преминулог без завештања дана 15.06.2017. године сачињава имовина која се састоји од: права из уговора о купопродаји непокретности оверен пред Првим општинским судом у Београду 03.04.1995. године под бројем ПП Ов.бр. 2002/95, који за предмет има купопродају једне собе, површине 25 м<sup>2</sup>, у ул. ..., кат.парцела ... КО ...; права из захтева за озакоњење који је поднет 03.07.2010. године, заведен под бројем XXXI-11 број: 351.21-31727/10, Општина Стари град; права из захтева за озакоњење који је поднет 19.01.2011. године, XXXI-07 број: 351.21-2166/2011, Општина Палилула; средства на банковним рачунима и то на: седам рачуна код "Војвођанске банке", једном рачуну код "Halk Banke", три рачуна код "OTP Banke", једном рачуну код "Raiffeisen banke" а.д. и једном рачуну код "ЈУ банке" а.д., а за наследнике заоставштине по законском основу наслеђивања под теретом накнаде евентуалних дугова оставиоца до висине вредности наслеђене имовине оглашени су на по 1/3 целокупне заоставштине, ћерка оставиоца ББ и синови оставиоца ВВ и ГГ (који је променио презиме у ...).

Суд је поклонио веру исказу тужиоца да је радио у иностранству и зарађивао као ди-цеј и продуцент те да је предметну позајмицу дао правном претходнику тужених (у стану где је живео у ул. ..., новчанице су биле по 1.000,00 марака браон боје, била је присутна и његова бака која је преминула 2008. године) ради реновирања и поправке предметне куће, очекујући да ће на основу уложеног новца добити стан од 160 м<sup>2</sup> на првом спрату предметне зграде али да предметни стан није добио нити му је дугован износ враћен. Тужилац је Окружном јавном тужилаштву у Београду 02.02.2000. године поднео кривичну пријаву против ДД, због кривичног дела превара из члана 171 КЗ РС, у којој је наведено да је као зајмодавац позајмио јула 1991. године ДД износ од 100.000,00 ДЕМ ради реновирања куће у ... у ..., а пошто је радове завршио изјавио је да нема новца, те да ће зајам вратити након продаје куће и томе је издао судски оверену изјаву. Међутим, кућу је продао, али је разним разлозима за одлагање и даље одржавао у заблуди тужиоца да ће новац вратити, али је на крају у децембру 1999. године изјавио да нема новца и да нема намеру да новац врати. Исказ тужиоца сагласан је са исказом сведока ЂЂ а чијим исказима је суд у потпуности поклонио веру као искреним, јасним и међусобно сагласним као и осталим изведеним доказима. Тужиоцу је поклоњена вера да је током 2002. године имао договор са ДД да му исти врати позајмљени новац те да је то рекао и адвокату ЂЂ-да ће тужиоцу вратити тај новац. Ово имајући у виду да је његов исказ потврђен исказом сведока, адвоката ЂЂ, који је у свом исказу навео да је почетком 2002. године случајно срео покојног ДД на ... и да му је он том приликом рекао да се договара са тужиоцем да му исплати дуг, а и тужилац му је рекао да се воде неки преговори са покојним ДД у том периоду, али до тога није дошло. Притом, тужилац је ове чињенице у погледу обећања пок. ДД 2002.-2003. године да ће му дуг вратити истакао још у тужби, као и у кривичној пријави поднетој Првом општинском јавном тужилаштву у Београду дана 12.10.2007. године против ДД поводом исте позајмице где је навео да је 17.08.2003. године последњи пут видео покојног ДД, који му је рекао да ће му дуг вратити данас-сутра, те обећао након прве кривичне пријаве Окружном јавном тужилаштву од 02.02.2000. године да ће сав тражени износ вратити. Поклоњена је вера исказу покојног ДД у делу у коме је навео да је нереновирану кућу продао 1995. године, имајући у виду да је и тужилац у страначком исказу навео да

мисли да је кућа продата 1995. године.

Није поклоњена вера исказу покојног туженог ДД у делу у коме је навео да тужилац њему никада није позајмио износ од 100.000,00 немачких марака, нити да је договор био да се адаптира кућа и да након тога тужиоцу припадне 160 м<sup>2</sup>, већ да је тужилац сазнао да он продаје кућу у ... и да је дошао са још два лица код њега када је продао кућу, да су му претили и тражили паре и то 10.000 марака, који новац им је он дао, да су после тога тражили да им да цип “Витару” коју је платио 40.000,00 евра, да је после тога њему тужилац тражио још 1.500,00 марака “онако да му да” и он му је рекао да ће му дати, али да се овери признаница у општини, што је учињено, он је оверио признаницу у општини а када му је дао у руке, покојни ДД је тужиоцу дао 1.500 марака, а тужилац је побегао и он је тек после прочитао да на признаници пише да се смањује дуг од 100.000,00 марака за 1.500,00 марака, колико је он дао тужиоцу, с тим што он ту признаницу нема (не зна где му је), да он није улазио у општину да оверава, да је то све радио тужилац, тако да је он дао прво 10.000,00 марака, па цип, па 1.500,00 марака, зато што је тужилац претио да ће му побити породицу, а што је он пријавио полицији након потписивања изјаве од 22.02.1995. године. Такође му није поклоњена вера у делу у коме је навео да су у време сачињавања те изјаве у канцеларији код адвоката ЂЂ била присутна још та два лица, да је тужилац диктирао садржину исте, па је онда он отишао са тужиоцем и том двојицом у Палату да овери изјаву на шта су га приморали тужилац и та двојица, а адвокат ЂЂ је знао да је то изнуда и да није добровољно потписао, након чега је поднео кривичну пријаву, а такође и пуномоћје од 15.02.1995. године је под притиском потписао и такође пријавио полицији, те да није била његова намера да тужилац може да продаје непокретност у његово име, и да је кућу продао нереновирану, а власник ју је реновирао. Није му поклоњена вера ни у делу у коме је навео да се са тужиоцем није видео ни чуо од 1995. године, да је добио поруку преко неког адвоката да тужиоцу да неки новац да га откачи, такву поруку је послао адвокат ЂЂ, а лично са тужиоцем није разговарао. Овај његов исказ није сагласан ни са исказом тужиоца, нити исказом сведока адвоката ЂЂ, који је у свом исказу навео да су код њега у канцеларију дошли само тужилац и покојни ДД заједно, да су међусобно причали и да ништа није било спорно, да је тужилац тражио од њега да направи изјаву о дугу коју је он сачинио, а којом изјавом се покојни ДД обавезао да ће вратити износ од 100.000,00 немачких марака тужиоцу, а након што је требало да обави неку градњу или реконструкцију куће, да је ту изјаву сачинио и колико зна пок. ДД је ту изјаву оверио у суду, а сачинио је и једно пуномоћје везано за ту кућу да тужилац може као његов пуномоћник да продаје наведену кућу. Навео је и да је 2000. године тужилац тражио од њега да сачини кривичну пријаву против ДД, јер га је преварио око враћања тог новца, што је сведок учинио и предао тужилаштву, након чега је пок. ДД поднео кривичну пријаву против тужиоца и њега, тако да је давао изјаву у полицији и тужилаштву, а касније је та кривична пријава одбачена, а у истој је било наведено да је вршен притисак да ДД потпише наведену изјаву. Сведок је навео и да је почетком 2002. године када је срео покојног ДД на ..., питао га шта му је требало да пише пријаву против сведока, он је рекао да је то грешка, јер није он састављао пријаву и да се он договара са тужиоцем да му исплати дуг.

Пок. ДД је у свом страначком исказу навео да је први пут је тужиоца пријавио писменим путем полицији после продаје куће, што је било 1995. године, а да је поднео још једну кривичну пријаву 2003. године за исто дело изнуде, да је тужилаштво је

одговорило да је застарело. Притом, он те чињенице није истакао у одговору на тужбу од 9.5.2014. године (већ тек у свом страначком исказу) а било би очекивано да је, уколико је то тачно, те чињенице навео већ у одговору на тужбу. Кривична пријава од 23.06.2014. године јесте поднета Првом основном јавном тужилаштву у Београду (коју је доставио тек дана 13.03.2017. године) против тужиоца због силе, изнуде, рекетирања, претњи и отимања садржи наводе које је први пут изнео у свом исказу (која је одбачена због застарелости кривичног гоњења), али је иста поднео тек после пријема тужбе. Код свега наведеног његов исказ је у делу у коме му није поклоњена вера, а који је супротан исказима тужиоца и сведока којима је суд поклатио веру као и осталим изведеним доказима, оцењен као дат ради успеха у овом спору и срачунат на избегавање одговорности.

Одредбом члана 222 Закона о наслеђивању прописан је обим наследникове одговорности за дугове оставиоца-до висине вредности наслеђене имовине. Смисао наслеђивања је у томе да наследник, преузимајући право и имовину умрлог, преузима и његове обавезе имовинске природе. Стога, за дугове оставиоца наследник сходно члану 222 Закона о наслеђивању одговора до висине вредности наслеђене имовине. Одредбом члана 224 ставом 1 истог закона прописано је да санаследници солидарно одговарају за оставиочеве дугове, сваки до висине вредности свог наследног дела, без обзира на то да ли је извршена деоба наследства, а ставом 2 да се дугови међу санаследницима деле сразмерно њиховим наследним деловима, ако из завештања не следи шта друго. Дакле, солидарна одговорност санаследника постоји само до висине вредности свог наследног дела сваког од њих. Сходно одредби члана 223 ЗПП и прописаном правилу о терету доказивања, странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остварење права, па је на туженима терет доказивања тврдње да је вредност наслеђене имовине мања од вредности дуговања оставиоца.

С обзиром да је тужена ББ истакла да је она наследила 1/3 идеалног дела заоставштине али да се ради о нелегалним непокретностима, а чак и да постоји дуговање, она не може да одговара за исто, јер наслеђена заоставштина нема никакву тржишну вредност, а што је тужилац оспорио изјашњавајући се о томе да наслеђена вредност заоставштине наводно нема никакву вредност, да сматра да то није од утицаја у овом поступку, већ евентуално у извршном поступку, а да се остали тужени о овоме нису ни изјаснили, то тужени нису пружили доказе да је имовина коју су наследили, односно њена вредност мања од вредности дуговања оставиоца. Будући да је ДД преминуо и да су за наследнике на заоставштини оглашени тужени, то исти одговарају за његове дугове према члану 222 Закона о наслеђивању.

Чланом 557 Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари, исте врсте и истог квалитета. Чланом 562 ставом 1 истог закона прописано је да је зајмопримац дужан да врати у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета.

Имајући у виду утврђено чињенично стање овај суд је нашао да је тужбени захтев основан јер је утврђено да је тужилац сада пок. ДД позјамио износ од

100.000,00 ДЕМ о чему је сачињена изјава дана 22.02.1995. године којом је пок. ДД преузео обавезу да тужиоцу врати наведену девизну позјамицу, коју му није вратио сходно наведеним законским одредбама и члану 17 став 1 Закона о облигационим односима, па постоји обавеза тужених као његових законских наследника да тужиоцу врате девизни износ позјамице у сада важећој валути-евро због чега је тужиоцу досуђен тражени износ, имајући при том у виду да међу странкама није било спорно да износ од 51.129,20 евра износи противвредност износа од 100.000,00 ДЕМ. На досуђени износ суд је тужиоцу досудио и камату сходно одредби члана 277 став 1 ЗОО, крећући се у границама захтева, од дана 01.05.2002. године као дана подношења тужбе (имајући у виду да је утврђено да је рок за враћање позјамице био уговорен до продаје куће пок. ДД која је продата 1995 године) по стопи која се као каматна стопа плаћивала у то време на валуту евро у складу са Одлуком савета гувернера НБЈ о утврђивању камате коју овлашћена банка плаћа на девизе на девизним рачунима и девизним штедним улозима ("Сл.лист", бр. 20/93 од 13.04.1993. године) и Одлуком о условима и начину замене страних средстава плаћања за Еур ("Сл.лист СРЈ" бр. 71/01), па је усвојен тужбени захтев и обавезани правни следбеници сада пок. ДД да утужени новчани износ у еврима (имајући у виду да немачка марка више није средство плаћања) са припадајућом каматом врате тужиоцу у домаћем новцу према курсу важећем у тренутку исплате у смислу члана 395 ЗОО. Притом, овај суд је имао у виду да се камата од 25.12.2012. године досуђује сагласно члану 4 став 1 Закона о затезној камати ("Службени гласник РС", бр. 119/12), али досуђивањем такве камате другостепени суд би прекорачио границе тужбеног захтева, имајући у виду да је камата која се на валуту евро досуђује по овом закону виша од тражене камате.

Одредбом члана 361 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није шта друго прописано. Пок. ДД се обавезао да ће дуг вратити до дана продаје куће, а коју је продао 1995. године, од када почиње тећи застарелост. Одредбом члана 387 истог закона у ставу 1 прописано је да се застаревање прекида када дужник призна дуг, а ставом 2 да се признање дуга може учинити не само изјавом повериоцу, него и на посредан начин, као што су давање отплате, плаћање камате, давање обезбеђења.

Признање дуга као разлог за прекид застаревања представља изјаву (писмену или усмену) или радњу дужника којом се повериоцу признаје дуг. Таква радња дужника изазива прекид застарелости, а после прекида застаревање почиње да тече изнова, а време које је протекло пре прекида не рачуна се у законом одређени рок за застарелост (члан 392 став 1 ЗОО). Признање дуга било да се врши на посредан или непосредан начин мора бити тако учињено да се њиме јасно очекује и манифестује воља дужника да дуг признаје. Дужник мора да учини нешто позитивно из чега произилази свест о признању дуга, а мора да ову свест испољи према повериоцу. Реч је о једностраној изјави дужника која делује сама по себи. Признање дуга од стране дужника има за последицу тренутни прекид застарелости. Нова застарелост почиње одмах да тече.

Имајући у виду наведене законске одредбе, те да је утврђено да се пок. ДД обавезао да ће дуг вратити до 1995. године, када је враћање зајма доспело на наплату, то је признање дуга дужника учињено у току застарелости. Изјава овлашћеног лица-дужника, сада пок. ДД је учињена на несумњив начин па је 2002.-2003. године застарелост прекинута његовим обећањем тужиоцу да ће вратити дуг, а како је тужба

поднета 17.03.2008. године, то није истекао законски рок из члана 371 ЗОО којим је прописан општи рок застарелости потраживања 10 година, због чега је истакнути приговор застарелости потраживања тужиоца оцењен неоснованим.

Овај суд није ценио извештај Републичког геодетског завода, Службе за катастар непокретности бр. 952-3-161/19 од 07.05.2019. године, који је достављен дана 13.06.2019. године, након рочишта на коме је закључена расправа и на коме је стављено ван снаге извођење доказа прибављањем основа уписа ЕЕ на непокретности у ул. ... од катастра непокретности Општине Стари град, а што је тражено по предлогу тужиоца са рочишта од 27.06.2018. године, јер је овај доказни предлог истакнут након доношења претходне првостепене пресуде која је укинута решењем овога суда Гж 7503/17 од 22.02.2018. године, дакле у фази поступка када није могао бити истакнут сагласно одредби члана 398 став 3 ЗПП.

Цењени су и остали изведени докази и наводи странака, али посебно нису образлагани јер по налажењу другостепеног суда исти нису од утицаја на другачију одлуку у овој правој ствари.

Одлука о трошковима парничног поступка, донета је на основу одредбе члана 153 став 1 и 154 ЗПП, имајући у виду вредност предмета спора и успех тужиоца у овом спору, крећући се у границама постављеног захтева, а досуђени трошкови обухватају издатке тужиоца на име ангажовања пуномоћника-адвоката и то: за приступ на 6 одржаних рочишта у износу од по 24.000,00 динара, за приступ на 5 неодржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, за састав две жалбе у износу од по 45.000,00 динара, сходно Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката у Републици Србији ("Сл.гласник РС" бр. 121/12) и за приступ на једно одржано рочиште пред другостепеним судом у износу од 38.250,00 динара, сходно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 43/23) што све укупно чини износ од 335.250,00 динара. На досуђени износ трошкова тужиоцу припада законска затезна камата од наступања услова за извршење одлуке до исплате према одредбама чланова 277 став 1 и 324 став 1 Закона о облигационим односима.

Ценећи наводе тужиоца као и приложене доказе у списима, те обавезу плаћања судских такси прописану чланом 3 Закона о судским таксама овај суд је у складу са члановима 10 и 11 Закона о судским таксама и члановима 168 и 169 Закона о парничном поступку нашао да је тужилац имајући у виду да је болестан (имао је више операција главе) након чега је остао у тешкој материјалној ситуацији због чега прима социјалну помоћ Центра за содијални рад (потврда од 11.6.2014. године) испунио услове за ослобађање од плаћања судских такси у овом поступку.

Из изнетих разлога, применом члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП донета је одлука као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија**  
Ирена Вуковић,с.р.

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Јасмина Ђокић